

Fjällräddarna i norra Norrland övar ofta för att vara i form och ha bra rutiner när de ska rycka ut. Här vinschas chefen Odd Fischer ut till en klippa.

**Operation
livräddning**

Här är fjällets sanna hjältar

Medlemmarna i Fjällräddningen räddar liv på sin fritid. Land fick följa med på en verklighetstrogen övning i Abiskofjällen. Vi har också träffat Cecilia Engström som bröt benet i vildmarken och fick vinschas upp i helikopter.

TEXT OCH FOTO JOAKIM NORDLUND

En gråtande Cecilia väntar på hjälp på Kebnekaises sluttning.

För Cecilia Engström fick fjällsemestern ett brutalt slut. Hon och hennes tre vänner hade sett fram emot att vandra från Kebnekaise till Abisko. Veckan skulle inledas med en vandring upp till Kebnekaises sydtopp. På väg upp började det blåsa och sedan gick allt väldigt snabbt snett.

Fem år har gått sedan olyckan som kunde ha kostat Cecilia livet. Men tack vare Fjällräddningen i norra Norrland och några av organisationens skickliga frivilligarbetare fick dramat ett lyckligt slut.

Cecilia och hennes kamrater startade halv åtta från fjällstationen och gick i två timmar.

– Vi gick i lite olika takt, så jag satte mig ned för att vila och för att vänta in ett par av mina vänner. Plötsligt tog vinden tag i min rygsäck och jag kastade mig efter den, berättar hon.

Det skulle hon aldrig ha gjort. Hon rutschade själv ned för den branta stensluttningen. I fallet rev hon med sig flera stenar och efter tio meter slog hon emot ett stort klippblock.

– Allt gick så fort. Jag hörde hur benet knäcktes. Det gjorde fruktansvärt ont och jag grät rätt rejält, säger hon.

Kunde inte landa

De flesta platser i fjällvärlden saknar mobiltäckning, men Cecilias väninna Lillian Nilsson-Hansen lyckades ringa 112. Hans Lagerqvist och två andra som ingår i Fjällräddningens alpina grupp kallades ut på en gång.

– Vi fick som vanligt larm via polisen. Polishelikoptern finns i Boden och själva körde vi bil till Nikkaluokta där de plockade upp oss, berättar Hans Lagerqvist.

Efter två timmar kom räddningshelikoptern fram till Ceci-

Cecilia Engström

Ålder: 52 år.
Familj: Ensamstående.
Bor: Enebyberg.
Yrke: Konsult.
Fritid: Gillar att sporta. Skidåkning, skridskor, golf och promenader med hunden.

Cecilia tvingades gå med spjälkat ben i en halvtimme.

Efter en flera timmar lång räddningsaktion kunde Cecilia, på bären, till sist vinschas upp i fjällräddarnas helikopter.

lias sällskap men då blåste det så mycket att det inte gick att landa.

När man väl lyckats sätta ned de tre fjällräddarna spjälkade de först Cecilias ben. Tanken var sedan att vinscha upp henne till helikoptern.

– Men vinden gjorde att det inte gick, säger Hans Lagerqvist.

I stället tvingades Cecilia, med stöd av två man, hoppa på ett ben i cirka en halv timme. Och därefter bli buren ytterligare en halvtimme. Först då nådde man fram till en plats där helikoptern kunde vinscha upp henne.

– Det blåste och bären snurrade. Det var otäckt. Då var jag rädd, säger Cecilia.

Men allt gick bra, hon transporterades till Kiruna och vidare till Gällivare med ambulans där benet gipsades.

Högsta punkten

Cecilia är långtifrån ensam att råka illa ut på fjället.

Polisen ansvarar för att söka efter och rädda människor i den svenska fjällvärlden. Till polisens hjälp finns Fjällräddningen, inte bara i Norrbotten, utan även i Västerbotten, Jämtland och Dalarna. Varje år gör Fjällräddningens alla frivilligarbetare många insatser. Bara avdelningen alpina gruppen räddade 73 personer mellan 1997 och 2007.

Kebnekaises sydtopp ligger 2 103 meter över havet och är Sveriges högsta punkt. Många vill bestiga toppen men långt ifrån alla är rätt rustade.

Hans Lagerqvist och Odd

Fischer, chef för Fjällräddningen i norra Norrland, har under årens lopp fått hjälpa flera som bara orkat halvvägs.

– De senaste åren har det blivit vanligare att folk missbedömer sin förmåga. Och så har de inte tillräcklig kunskap om vilken utrustning man ska ha med sig på fjället. De är ofta så trötta att de inte kommer fram till sitt mål. Stugan ligger kan-

ske i en terräng som är tuffare än de kunnat ana, säger Odd.

Dåligt förberedda

De alpina fjällräddarna är specialiserade på att arbeta vid branta partier som stup och klippor, till exempel vid räddningar med vinsch från polishelikopter.

I den alpina gruppen i Kiruna ingår tio man, de flesta har handplockats. Det är bland annat läkare, narkosköterskor, poliser samt anställda i räddningstjänsten.

– En trend är att färre besökare är ute länge i fjällen. Man tar med sig stressen och vill uppleva mycket på kort tid. Man är ofta för dåligt förberedd. Men sedan kan också oturen vara framme som i Cecilias fall, säger Hans.

Man hon hade ändå tur i oturen, fortsätter han.

Cecilia Engström inser att det hade kunnat gå mycket värre.

– Hade jag fått någon av stenarna i huvudet så vet man inte hur det hade kunnat sluta. Jag känner också en enorm tacksamhet för den fina hjälp som jag fick. Vad hade jag gjort utan fjällräddarnas hjälp, undrar hon. ■

"Allt gick så fort. Jag kände hur benet knäcktes. Det gjorde fruktansvärt ont och jag grät rätt rejält"

Fjällräddarna övar i Abisko

Hans Lagerqvist hjälper en replagskamrat vid Tuolpagornis topp, 1 662 meter över havet.

Inget utrymme för felsteg. Hans tillsammans med läkaren Staffan Stålnacke.

Alpina gruppen tränar sprickräddning på isfallsglaciären i Tarfala.

Minns svår insats

Namn: Hans "Laggen" Lagerqvist.

Ålder: 53 år.

Familj: Hustrun Annika och sonen Melker, 7.

Bor: Laxforsen i Kiruna.

Yrke: Brandmästare i Kiruna. Ingår i Fjällräddningens alpina grupp.

Mest dramatiska fjällräddningsinsats: "Det var för 7–8 år sedan när vi räddade två personer från västra leden som rutschat in i stenblock och skadat både rygg och ben. Vi fick lyfta ut dem med rep under helikoptern och sedan ned till ambulanshelikoptern. Det var en svår insats som ändå blev lyckad".